

Карел Чапек

Гонерил – дъщерята на Лир¹

---

1. ГОНЕРИЛ, ДЪЩЕРЯТА НА ЛИР – героиня от Шекспировата трагедия „Крал Лир“. В пиесата Реган и Корделия са по-малките дъщери на краля. Едмунд, извънбрачният син на глостерския граф, представя тип на интригант и сметкаджия.

Не, нищо ми няма, дойке – и не ме наричай вече златно момиче. Зная, едно време, когато бях малка, ти ми казваше така; а крал Лир ми викаше хлапак ниеден, нали? Щеше да бъде по-доволен, ако му се беше родил син – как мислиш, синовете по-добри ли са от момичетата? Реган открай време си е една такава госпожичка, а Корделия – нали я знаеш: елате мухи, изпапайте ме. Истинска божа кравичка. А Реган – просто да ѝ се не надява човек – навирила нос като кралица, а какъв егоист, помниш ли? То открай време си го има тя това. Кажй, бабо, аз бях ли зла, когато бях малка? Ето на.

Как се случва, та човек става зъл? Аз ЗНАЯ, дойке, че съм зла. Мълчи, и ти мислиш така. На мене ми е все едно какво си мислите вие всичките за мене. Може и да съм зла: но в това, което се случи с татко, бях права аз, дойке. Какво го беше прихванало, защо трябваше да ми домъкне тия сто свои мъжаги, те да бяха само сто: ами на всичкото отгоре и цялата прислуга – тя, тая работа, съвсем не става така. Него, дойке, щях да го посрещна с удоволствие, повярвай ми, дойке; аз го обичах, безкрайно го обичах, повече от всеки друг на света; ама тая негова компания, боже господи... Та те превърнаха къщата в бардак! Спомняш ли си, дойке, на какво беше заприличало тук: навсякъде се мотаят разни безделници, навсякъде гюрултия и караници, и побоища, а пък мръсотия, какво ще ти разправам – по-лошо от бунице. Кажй, дойке, коя домакия ще позволи ТОВА? А не можеш и да им забраниш, къде ти! НА ТЯХ можеше да заповядва само крал Лир. Към мене се отнасяха с насмешка. Нощем се мъкнеха при слугините – непрестанно се чуваше мляскане и шум от съборени предмети и женски писък – херцогът спеше като заклан; аз го будя, чуваш ли? А той само мърмореше, остави ги и спи. Представяш ли си, дойке, как МИ беше тогава! И ти си била млада и можеш да си го представиш, нали? Когато се оплаках на крал Лир, той на всичко отгоре ми се присмя! Така е, мойто момиче, какво друго може да се очаква от мъже? Запуши си ушите.

И тогава аз му казах, че така не може, че трябва да отпрати поне половината от тия тунейдци. И виждаш ли, той се обиди. Взе да приказва за неблагодарност и не знам още за какво. Страшно побесня, нямаш представа. Но и аз нали знам кое е допустимо и кое не. ТЕ се грижат само за честта си, а ние, жените, трябва да мислим за дома и за реда в него. НА ТЯХ им е все едно, може и в обор да превърнат къщата. Кажй, дойке, бях ли права или не? Ха така. А пък татко се обиди смъртно. Какво можех да направя? ЗНАМ аз, бабо, какво му дължа, но, като жена, аз имам задължение и към своя дом, не мислиш ли? И затова татко ме

прокле. А херцогът – само мигаше и пристъпваше от крак на крак. Да не мислиш, че ме защити? Не. Допусна да се държат с мене като със зла, дребнава кавгаджийка. Дойке, чуваш ли, дойке, в този момент в мене нещо рухна: аз... аз... аз започнах ДА МРАЗЯ мъжа си. Аз го мразя, да знаеш! Мразя го! И мразя татко, защото той е виновен за това, разбираш ли? То стана каквото стана, то стана каквото стана; аз съм зла, зная, но съм зла само за това, че аз бях правата...

Не, не говори; аз наистина съм зла. Та ти знаеш, дойке, че си имам любовник, нали? Да знаеш колко ми е безразлично, че това ти е известно! Да не мислиш, че обичам Едмунд? Не го обичам; но аз искам да си отмъстя по някакъв начин за това, за това, че херцогът не се държа като мъж. Просто аз го мразя, дойке, ти нямаш представа какво значи да мразиш! Това означава да бъдеш зъл, зъл, от край до край зъл. Когато човек започне да мрази – струва му се, че целият свят се е изменил. Някога аз съвсем не бях лошо момиче, дойке, и от мене можеше да стане добра жена; аз бях дъщеря някога, бях сестра, а сега съм само зла. Аз вече не обичам, бабо, дори и тебе, бабо, дори и себе си, дори и себе си... Аз бях права; ако бяха признали това, щях да бъда друга, повярвай ми...

Не, аз не плача. Да не мислиш, че това ме измъчва особено. Напротив, човек е по-свободен, когато мрази.

Може да си мисли каквото иска – не е нужно пред нищо да се спира. Знаеш ли, ПО-РАНО аз не се осмелявах да си призная, че мъжът ми е противен, че има шкембе, че е баба, че му се потят ръцете, а сега виждам това. Сега виждам, че татко Лир е смешен тиранин, че е беззъбо и побъркано старче – всичко виждам. Че Реган е змия и че аз, дойке, че в мене се крият такива странни и ужасни неща – по-рано не съм и предполагала това. Всичко това дойде така изведнъж. Каж ми, АЗ ли съм виновна за това? Аз бях права. Не трябваше да ме докарат дотам...

Ти не можеш да разбереш това, дойке. Понякога си мисля, че бих могла да убия херцога, когато хърка до мене. Просто да го заколя с ловджийския нож. Или да отровя Реган. На, сестрице, пийни си вино. Знаеш ли, че Реган иска да ми отнеме и Едмунд? И да не мислиш, че го обича; Реган е студена като камък. Но всичкото го върши напук на мене. И разчита, че Едмунд ще премахне по някакъв начин тоя мухльо, херцога, и сам ще седне на трона след Лир. Положително е така, дойке, Реган сега е вдовица – тая змия открай време има щастие. Но да не мислиш, че ще успее: аз бдя и мразя. Аз дори и не спя, само и само за да мога да мисля и мразя. Да знаеш колко хубаво и безгранично чувство е да се отдаваш на омазата нощем. И като си помисля, че всичко това стана

Гонерил – дъщерята на ЛирГОНЕРИЛ, ДЪЩЕРЯТА НА ЛИР – героиня

само заради упорството на татко и заради някакво си безредие в къщи...
Кажете, нали никоя домакиня не би търпяла това?...

Дойке, дойке, дойке, защо тогава не поискаха да разберат, че съм права!

КРАЙ

© 1932 Карел Чапек
© 1968 Светомир Иванчев, превод от чешки

Karel Čapek
, 1932

Сканиране, разпознаване и редакция: К. Ч.

Издание:

Карел Чапек. Книга апокрифи. Разкази
Издателство „Народна младеж“, София, 1968
Редактор на издателството Вера Филипова
Художник Иван Кирков
Художествен редактор Иван Стоилов
Технически редактор Лазар Христов
Коректор Мери Керанкова

Karel Čapek. Kniha apokryfů
Vydání 4
Československý spisovatel. Praha, 1964

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10661>]